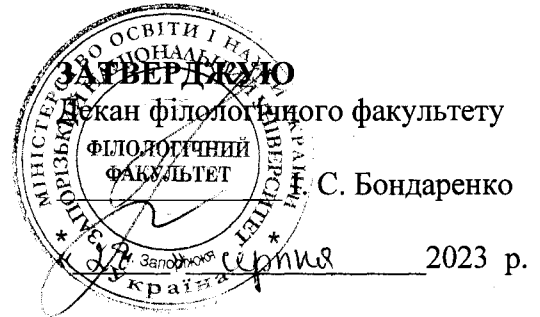

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістра

денної та заочної форм здобуття освіти

спеціальності	035 Філологія
спеціалізації	035.01 Українська мова та література
освітньої програми :	Українська мова та література

Укладач: к. філол. наук, доцент Ніколаєнко В. М.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української літератури

Протокол № 1 від "27" серпня 2023 р.
Завідувач кафедри української літератури

 Н. В. Горбач

Ухвалено науково-методичною радою
факультету філологічного

Протокол № 1 від "05" 09 2023 р.

Голова науково-методичної ради
факультету І. Л. Мацегора

Погоджено: гарант освітньої програми

 В.М. Ніколаєнко

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Вибіркова Цикл професійної підготовки.	
Загальна кількість годин - 150	<i>Спеціальність</i> 035 Філологія <i>Спеціалізація</i> 035.01 Українська мова та література <i>Освітня програма</i> Українська мова та література	Рік підготовки:	
		2-й	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 Самостійної роботи студента – 10	Рівень вищої освіти: магістерський	22	
		Практичні	
		22	
		Самостійна робота	
		106 год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного українського літературознавства» визначається необхідністю ознайомлення з літературознавчими проблемами, розширенням теоретичних знань літературного процесу сьогодення, її основних понять, їх співвідношення, дати аналітичний огляд сучасних літературознавчих методологій, сприяти розвитку вмінь аналізу творів з точки зору сучасної науки про літературу.

Основні **завданням** вивчення дисципліни «Актуальні проблеми сучасного українського літературознавства» полягають у аналізі основних літературознавчих проблем, виробленні аналітичного підходу до їх осмислення й усвідомлення, вмінь формувати й відстоювати власну наукову точку зору.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

№ з/п	Програмні компетентності		Результати навчання
	Інтегральна	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми	<i>Знати</i> традиційні й новітні теорії та методи літературознавства як підґрунтя системного підходу до вивчення літератури <i>Уміти</i> творчо, критично, аналітично добирати і

		в процесі навчання і професійної діяльності	використовувати літературознавчі методології задля досягнення навчальних і професійних цілей
	Загальні	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційних і комунікаційних технологій	<i>Знати</i> традиційні і сучасні джерела інформації, можливості інформаційних і комунікаційних технологій у процесі вивчення літератури <i>Уміти</i> віднаходити та використовувати джерела офіційної інформації про актуальні проблеми та основні тенденції розвитку сучасного літературознавства, працювати з бібліотечними фондами, фаховими філологічними виданнями
		Дотримання етичних норм, повага до різноманіття та мультикультурності в процесі навчання і професійної діяльності	<i>Знати</i> етичні норми як передумову створення сприятливих умов виконання професійних обов'язків <i>Уміти</i> діяти відповідно до етичних міркувань, соціально свідомо, коректно, із урахуванням різноманітності та мультикультурності в колективі
		Уміння виявляти, ставити та вирішувати актуальні фахові проблеми, працюючи в команді та автономно	<i>Знати</i> теоретичні проблеми, перспективи удосконалення знань та особливості їх застосування в умовах зміни умов діяльності та професійних завдань. <i>Уміти</i> в команді та самостійно з високим рівнем автономності виявляти, ставити та вирішувати фахові проблеми у процесі професійної діяльності
6	Фахові	Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літературознавчої науки від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу	<i>Знати</i> основні періоди розвитку літературознавчої науки від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу <i>Уміти</i> застосовувати знання про основні періоди розвитку української літератури упродовж історії її розвитку, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу з метою забезпечення якості літературної підготовки в середніх навчальних закладах
7		Уміння здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів,	<i>Знати</i> особливості літературознавчого аналізу текстів різних стилів і жанрів <i>Уміти</i> здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів

8		Уміння використовувати виховний потенціал української літератури простежувати виявлення й розвиток традиції художніх творах	<i>Знати</i> теоретичні основи літературознавства <i>Уміти</i> застосовувати можливості літературознавчої науки для аналізу художнього твору. Застосовувати можливості літератури для інтелектуального та літературно-естетичного розвитку, формування і розвитку особистості
---	--	---	--

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Парадигми сучасного українського літературознавства

Тема 1. Вступ.

Предмет і завдання курсу. Шляхи розвитку сучасної науки про літературу.

Тема 2. Стан літературознавства кінця ХХ століття. Перехідна ситуація в літературознавстві кінця ХХ ст. Методологічна ситуація 90-х рр. ХХ століття на Заході. Нові інтерпретаційні моделі в українському літературознавстві зламу століть. Проблеми викладання сучасної літературної теорії у навчальних закладах.

Тема 3. Сучасні напрямки розвитку художньої літератури. Література пострадянського періоду, її специфіка. Жанрова специфіка сучасної літератури. Тематична ієрархія сучасної української літератури.

Тема 4. Наукові літературознавчі школи. Вісімдесятники як літературне явище. Літературознавство рубежу століть: постструктуралізм, деконструктивізм, постколоніальна критика, постмодернізм, мультикультуралізм. Рецептивна естетика.

Розділ 2. Проблеми сучасної літературознавчої науки

Тема 1. Сучасна термінологічна система. Українське термінотворення. Вихідні позиції формування термінологічної системи. Термінологія: погляд в історію. Проблеми і перспективи сучасної термінології.

Тема 2. Проблеми сучасної української літературної критики. Проблеми сучасної постмодерної критики та гендерні студії в контексті українського літературознавства. Особливості розвитку та проблеми сучасної української міфологічної критики.

Тема 3. Психоісторія літератури як теоретична проблема: онтогенез і філогенез. Материнський код у теорії онтогенезу М. Кляйн. Батьківський код у теорії онтогенезу З.Фрейда. Проблематика моделювання психоісторії літератури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

тем		л	с/п	лаб	сам.роб.			л	с/п	лаб	сам.роб.	
						інд.завд (за наявнос ті)						інд.за вд. (за наявн ості)
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	
Розділ 1. Шляхи розвитку літературознавства												
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.	2	2										
Тема 2. Стан літературоз навства кінця ХХ століття.	14	2	2		10							
Тема 3. Сучасні напрямки розвитку художньої літератури.	23	2	6		15							
Тема 4. Наукові літературоз навчі школи	23	4	4		15							
Разом за розділом 1	62	10	12		40							
Розділ 2. Проблеми сучасної літературознавчої науки												
Тема 1. Сучасна термінологі чна система.	28	4	2		22							
Тема 2. Проблеми сучасної української літературно ї критики.	30	4	4		22							
Тема 3. Психоісторія літератури як теоретична проблема	30	4	4		22							
Разом за розділом 2	88	12	10		66							

<i>Усього годин</i>	150	22	22		106							
---------------------	-----	----	----	--	-----	--	--	--	--	--	--	--

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Шляхи розвитку літературознавства		
1.	Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.	2
2.	Тема 2. Стан літературознавства кінця ХХ століття.	2
3.	Тема 3. Сучасні напрямки розвитку художньої літератури.	2
4.	Тема 4. Наукові літературознавчі школи.	4
Розділ 2. Проблеми сучасної літературознавчої науки		
5.	Тема 1. Сучасна термінологічна система.	4
6.	Тема 2. Проблеми сучасної української літературної критики.	4
7.	Тема 3. Психоісторія літератури як теоретична проблема.	4
Разом		22

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Шляхи розвитку літературознавства		
1.	Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.	
2.	Тема 2. Стан літературознавства кінця ХХ століття: Шляхи розвитку літературознавчої думки ХХ століття	2
3.	Тема 3. Сучасні напрямки розвитку художньої літератури: Проблеми розвитку сучасного літературного процесу.	6
4.	Тема 4. Наукові літературознавчі школи: Вітчизняне літературознавство: школи й пріоритетні напрямки досліджень	4
Розділ 2. Проблеми сучасної літературознавчої науки		
5.	Тема 1. Сучасна термінологічна система Проблеми розвитку й функціонування літературознавчого термінологічного апарату.:	2
6.	Тема 2. Проблеми сучасної української літературної критики: Шляхи розвитку української критичної думки сьогодення.	4
7.	Тема 3. Психоісторія літератури як теоретична проблема: Онтогенез і психогенез літератури: теоретико-практичні засади.	4
Разом		22

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Шляхи розвитку літературознавства		
1.	Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу.	
2.	Тема 2. Стан літературознавства кінця ХХ століття.	10
3.	Тема 3. Сучасні напрямки розвитку художньої літератури.	15
4.	Тема 4. Наукові літературознавчі школи.	15
Розділ 2. Проблеми сучасної літературознавчої науки		
5.	Тема 1. Сучасна термінологічна система.	22

6.	Тема 2. Проблеми сучасної української літературної критики.	22
7.	Тема 3. Психісторія літератури як теоретична проблема.	22
Разом		106

8. Види контролю і система накопичення балів

Вивчення дисципліни «Актуальні проблеми сучасного українського літературознавства» передбачає такі види контролю: усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування; письмовий контроль у вигляді контрольних робіт, самостійних письмових робіт, виконання індивідуальних та аудиторних завдань, поточного тестування.

№	Види контрольного заходу /кількість контрольних заходів/ кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
Розділ 1				
1	Підготовка, презентація й обговорення теоретичних питань та виконання практичних завдань на занятті	5	0-5	25
2.	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу Розділу 1 проводиться в письмовій формі	1	0-5	5
Усього за Розділом 1		6		30
Розділ 2				
3.	Підготовка, презентація й обговорення теоретичних питань та виконання практичних завдань на занятті	5	0-5	25
4.	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу Розділу 2 проводиться в письмовій формі	1	0-5	5
Усього за Розділом 2		7	6	
9	Підсумковий контроль у вигляді контрольного тестування та виконання самостійного завдання	1	0-40	40
Усього		15		100

Система накопичення балів, які може отримати студент, базується на таких критеріях:

1. Розкриття теоретичного матеріалу – від 0 до 5 балів:

– **5 балів** ставиться, якщо студент: ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання морфологічних категорій і синтаксичних конструкцій; досягнута стильова єдність і виразність тексту завдання. Загалом допускається один недолік у змісті і один мовленнєвий недолік, одна граматична помилка;

– **4 бали** ставиться, якщо студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу в основному достовірний, але є деякі фактичні неточності; є незначні порушення у послідовності викладу думок; лексична і граматична

будова мовлення загалом досить різноманітна; стиль відповіді відзначається достатньою виразністю. У цілому допускається не більше двох недоліків у змісті і не більше трьох мовленнєвих недоліків; не більше двох граматичних помилок;

– **3 бали** ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає фактичні неточності і помилки у формуванні відповіді; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; має незначний словниковий запас, використовує одноманітні синтаксичні конструкції; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Загалом допускається: не більше чотирьох недоліків у змісті та п'яти мовленнєвих недоліків; не більше чотирьох граматичних помилок;

– **2 бали** ставиться, якщо студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; часто трапляються випадки неправильного слововживання; не розуміє суті поставлених додаткових запитань.

– **1 бал** ставиться, якщо студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає помилки, що спотворюють суть літературознавчих понять, явищ, зміст відповіді; допускає багато фактичних помилок, неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас, не розуміє суті поставлених додаткових запитань.

2. Підсумковий контроль (залік) передбачає проходження підсумкового тесту (тест складається із десяти питань, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, усього – 10) й виконання самостійного завдання, яке оцінюється 30 балами.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		<i>Залік</i>
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

9. Рекомендована література

Основна

1. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / Ю. І. Ковалів. Київ : Академія, 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.
2. 6. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ : Академія, 1997. 752 с.
3. 7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
4. Оліфіренко В. Підручник з української літератури: історія і теорія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. 324 с.
5. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
6. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ : Академвидав, 2006. 504 с.
7. Наєнко М. Історія українського літературознавства : підруч. Київ : Видавничий центр „Академія”, 2003. 360 с.
8. Енциклопедія постмодернізму. Київ : Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2003. 503 с.

Додаткова

1. Бойчук Б. Дещо про деяких. *Кур'єр Кривбасу*. 2004. № 179–181. С. 215–218.
2. Терлецький В. Те, що не існує, але є насправді: Спроба препарувати сучасну українську прозу. *Літературна Україна*. 2002. 10 жовтня. С. 8.
3. Гундорова Т. Літературний канон і міф. *Слово і час*. 2001. № 5. С. 15–24.
4. Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології. *Сучасність*. 2004. № 7–8. С. 173–181.
5. Цивільов В. Українська термінологія: врозбрід і вроздріб. *Урядовий кур'єр*. 2005. № 46–47. С. 6.
6. Іванишин П. Національно-екзистенційна методологія: Герменевтична. *Слово і час*. 2003. № 4. С. 33–45.
7. Андрусів С. Сучасне українське літературознавство: тексти і контексти. *Слово і час*. 2004. № 5. С. 48–53.
8. Наливайко Д. Література в системі мистецтв як галузь порівняльного літературознавства. *Слово і час*. 2003. № 5. С. 10–18; № 6. С. 7–18.

Інформаційні ресурси

1. Слово і час URL : <http://lib.vippo.org.ua/periodyka.php?cat=108>
2. Bordwell D. Narration in the fiction film. Madison, Wis. : University of Wisconsin Press, 1985. 370 p.
3. Chandler D. An Introduction to Genre Theory. URL: <http://www.aber.ac.uk/media/Documents/intgenre/intgenre.html>
4. Carr A. National Narrative in Ukrainian Historical Novels from Post-Stalinist to Post-Independence Texts. URL: <https://www.researchonline.mq.edu.au/vital/access/services/Download/mq:48315/SOURCE1>
5. Barbopoulos N., Baltas P., Chiotis T. The archetypal road-myth: from the highway to the Matrix. URL: <http://web.mit.edu/comm-forum/legacy/mit4/papers/Baltas,%20Barbopoulos%20&%20Chiotis.pdf>
6. Assmann J. Kollektives Gedächtnis und kulturelle Identität. URL: https://archiv.ub.uni-heidelberg.de/propylaeumdok/1895/1/Assmann_Kollektives_Gedaechtnis_1988.pdf

7. Assmann J. und A. Kultur als Schrift und Gedächtnis. URL: <https://d-nb.info/1104844419/34>
8. Ricoeur P. *La mémoire, l'histoire, l'oubli*. URL: <https://journals.openedition.org/temporalites/>
9. Temporalites. Revue de sciences sociales et Humains. URL: <https://journals.openedition.org/temporalites/>
10. Schlagwort: Literarischer Kanon URL: <https://litdidakt.hypotheses.org/tag/literarischer-kanon>
11. Benjamin E. & Goodman J. Introduction Fame and Glory: the Classic, the Canon and the Literary Pantheon URL: <http://www.mhra.org.uk/pdf/wph-8-1.pdf>
12. Stoev B. ein literarischer Kanon – notwendig und gleichzeitig unmöglich? URL: <https://www.grin.com/document/179742>

Додаток до п. 8 «Види контролю і система накопичення балів»

Заплановані результати навчання	Форми та методи досягнення результатів навчання
<p>1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.</p> <p>3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі української філології.</p> <p>4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення вітчизняного літературознавства.</p> <p>9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства.</p> <p>10. Збирати й систематизувати мовні й літературні факти, інтерпретувати й тексти різних стилів і жанрів української літератури.</p> <p>11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.</p> <p>14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p> <p>15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з галузі українського мовознавства та літературознавства для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в вітчизняній філологічній галузі.</p>	<p>Лекційне заняття; Практичне заняття; Самостійна робота; Пояснювально-ілюстративний (лекція, проблемний виклад, інструктаж); Репродуктивний (робота з художніми текстами / літературно-критичними статтями, іншими науковими джерелами); Частково-пошуковий (бесіда / евристична бесіда); Дослідницький (самостійна робота, проекти); Інтерактивні: робота в парах, робота в малих групах, дискусія, проект, мозковий штурм.</p>